

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ  
และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับที่หมดความจำเป็น  
และไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ....

สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑๒

วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมกรรมการ CA 308 ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา

กรรมการผู้มาประชุม คือ

- |                                      |                                       |
|--------------------------------------|---------------------------------------|
| ๑. นายจาตุรนต์ ฉายแสง                | ประธานคณะกรรมการ                      |
| ๒. รองศาสตราจารย์ปิยะบุตร แสงกนกกุล  | รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง        |
| ๓. นายนิคมุดดิน อูมา                 | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม          |
| ๔. นายเอกสิษฐ์ อัครศักดิ์กิติ        | รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า          |
| ๕. นายรังสิมันต์ โรม                 | กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ         |
| ๖. นายชษฐา ขาวขำ                     | กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ         |
| ๗. นายอรรถชาญ เชาวน์วานิชย์          | กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ         |
| ๘. นายกรุงศรีวิไล สุทินเผือก         | กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ         |
| ๙. ว่าที่ร้อยตรี สมชาติ เตชถาวรเจริญ | โฆษกคณะกรรมการ                        |
| ๑๐. นางสาวกาญจนา ภวัครานนท์          | กรรมการ                               |
| ๑๑. พลตำรวจตรี คมกฤษ ใสสืบขาว        | กรรมการ                               |
| ๑๒. นายชำนาญพัฒน์ หาญแก้ว            | กรรมการ                               |
| ๑๓. นายฉนเชษฐ เศรษฐาวาณิช            | กรรมการ                               |
| ๑๔. นายธีรศักดิ์ พานิชวิทย์          | กรรมการ                               |
| ๑๕. พลตรี พัฒนชัย พัฒนเจริญ          | กรรมการ                               |
| ๑๖. นายฤกษ์อารี นานา                 | กรรมการ                               |
| ๑๗. นายวรวิทย์ บุตรมาตร              | กรรมการ                               |
| ๑๘. นายอหัมมัดบูร์ฮัน ตีพอง          | กรรมการ                               |
| ๑๙. นายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ         | เลขานุการคณะกรรมการ                   |
| ๒๐. นางสาวสุนันทา จันทร์แก้ว         | ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง |
| ๒๑. พลตำรวจตรี ธรรมบุญ มั่นคง        | ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง   |

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

- |   |               |
|---|---------------|
| ๑. นายก่อแก้ว พิกุลทอง                    | (ลาการประชุม) |
| ๒. นายชัยชนะ เดชเดโช                      | (ลาการประชุม) |
| ๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทจิรา เอี่ยมมยุรา | (ลาการประชุม) |

- |                                    |               |
|------------------------------------|---------------|
| ๔. รองศาสตราจารย์มนูรินทร์ พงศาปาน | (ลาการประชุม) |
| ๕. นางสาวตรีชฎา ศรีธาดา            | (ลาการประชุม) |
| ๖. นางปัทมา ตันติรัตนานนท์         | (ลาการประชุม) |
| ๗. นายกิตติศักดิ์ จุลสำรวล         | (ลาการประชุม) |
| ๘. นายพินิตเมธ ทีฆธนานนท์          | (ลาการประชุม) |
| ๙. นายยิ่งชีพ อัจฉมานนท์           | (ลาการประชุม) |

#### ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายพิบูลย์ เพ็ชรพานิชกุล
๒. นายสิทธิรัตน์ ปุ๋ยตระกูล
๓. นายพารวย ศุภศิริ

#### ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

##### สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวธมณณัฐ พรหมณดี นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒. นางสาวพรรณพร สนธิไชย นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

#### ผู้มาชี้แจง คือ

นายเทอดชาติ ชัยพงษ์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง  
จังหวัดเชียงราย พรรคเพื่อไทย

##### กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นางสาวพรรณวษา โชติศึกษาณ ถัง อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๒. นายไกรจักร อีรตยาสินนท์ นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา)  
กองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ  
กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

##### กระทรวงยุติธรรม

##### กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ร้อยตำรวจเอก สมัคร จันท

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ  
กองคดีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

##### กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

##### สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. นางปวีณา พจน์สมพงษ์ นิติกรชำนาญการพิเศษ กองกฎหมาย
๒. นายเอกกมล คงจันทร์ นิติกรชำนาญการ กองกฎหมาย

##### สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายวรพจน์ ทองอุปการ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานเมืองแร่และพัฒนา  
ปิโตรเลียม กองประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

### กรมควบคุมมลพิษ

- นางสาววิมลสิน แก้วทอง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ  
กองจัดการคุณภาพน้ำ
- นายพันธ์เทพ เปงเพย นิติกรชำนาญการพิเศษ  
กองกฎหมาย

### กระทรวงศึกษาธิการ

- นายโกวิท คูพะเนียด ผู้อำนวยการสำนักนิติการ
- นางสาวภัทราวรรณ แท้เที่ยง ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายการศึกษา  
สำนักนิติการ
- นางสาวภูมิมารินทร์ พรหมรักษ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
- นางสาววรรษราบล มงคลศรี นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มกฎหมายการศึกษา  
สำนักนิติการ
- นางฐิติพร อรุณรัตน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

### กระทรวงอุตสาหกรรม

#### สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

- นายเอกภัทร วังสุวรรณ รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- นายสมชัย เอมบำรุง ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
- นายธีรศานต์ กักริมย์ นิติกรชำนาญการพิเศษ
- นายอนุพงศ์ เทพวงศ์ นักวิชาการคลัง

#### กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

- นายอานันท์ พิภพสังข์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน  
และการเหมืองแร่
- นายนิพล แจ่มเหมือน ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
- นายอัครพันธ์ ดอนพลอยเพชร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

#### สำนักงานอัยการสูงสุด

- นางสาวจันทิมา ธนาสว่างกุล อัยการอาวุโส
- นายธนวรรษ ว่องไวทวิวงศ์ อัยการอาวุโส
- นางสาวนาถสินี ยุติธรรมดำรง อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
- นางวลีย์พรรณ ชูพร้อม อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
- นางพัชรางส์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ
- นายรุ่งโรจน์ โพธิ์สุวรรณ อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- นางสมกมล ต้นศิริแสนสุข อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

## เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานคณะกรรมการได้กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปได้ดังนี้

### ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗ ขอลาออกจากการเป็นกรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ โดยให้มีผลนับตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

#### ที่ประชุมรับทราบ

### ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม และให้เปิดเผยบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยไม่มีการแก้ไข

### ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับที่หมดความจำเป็นและไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ....

ที่ประชุมพิจารณาประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามร่างพระราชบัญญัติฉบับอื่น นอกจากร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับที่หมดความจำเป็นและไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษา ในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

#### ประเด็นการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้การพิจารณายกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นไปด้วยความรอบคอบ ขอให้ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการชี้แจงรายละเอียดของคำสั่งฉบับนี้ เพื่อคณะกรรมการจะได้นำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

นายโกวิท คุพะเนียด ผู้อำนวยการสำนักนิติการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ มีสาระสำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาส่วนภูมิภาค ในส่วนของโครงสร้างองค์กร ระบบการบริหารจัดการ และการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาส่วนกลางของแต่ละพื้นที่ โดยสามารถสรุปเป็นประเด็น ดังนี้

๑. กำหนดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในภูมิภาค ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน และผู้บริหารระดับสูงของ กระทรวงศึกษาธิการเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง โดยมีหน้าที่และอำนาจกำหนดทิศทางการดำเนินงาน และวางแผนงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคและจังหวัดให้มีความเหมาะสมต่อความจำเป็น

๒. กำหนดให้มีการยุบรวมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และคณะอนุกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) เป็นคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยกำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจในการขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาในระดับจังหวัด เช่น การบริหารจัดการศึกษา การบริหารงานบุคคล และการประสานงานส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในด้านต่าง ๆ

๓. กำหนดให้มีตำแหน่งศึกษาธิการภาค มีหน้าที่และอำนาจนำนโยบายที่ได้รับมอบหมาย จากกระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตรงตามวัตถุประสงค์ โดยปัจจุบันได้มีการจัดตั้ง สำนักงานศึกษาธิการภาคทั้งหมดสิบแปดภาค

๔. กำหนดให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจบริหารงาน ประสานงาน และสนับสนุนงานตามมติของคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด

ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถประสานและบริหารงานเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงยังมีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น โดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขยกเลิกกฎหมายที่เห็นว่าไม่มีความเหมาะสม เพื่อนำสาระสำคัญของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารวมถึงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เพื่อนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้น

**นายเทอดชาติ ชัยพงษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดเชียงราย พรรคเพื่อไทย** กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่ตนเสนอ กำหนดให้มีกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยให้รัฐมีหน้าที่ ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลยึดผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง ลดความซ้ำซ้อน กระจายอำนาจจากส่วนกลางและเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อสร้างความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำ ยกกระดับคุณภาพการศึกษา และคุณภาพครู เพิ่มขีดความสามารถของประเทศตามหลักสากล ทั้งนี้ ปัจจุบันได้มีการยกร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ขึ้นมาเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา จำนวนสี่ฉบับ โดยทุกฉบับมีเนื้อหาตรงกันให้ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มี สาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฉบับ ซึ่งรวมถึงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ด้วย

**ประธานคณะกรรมการการศึกษา**สอบถามว่า เมื่อร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ทั้งสี่ฉบับที่จะมีการเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา กำหนดให้มีการยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องของการศึกษาทุกฉบับ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน คณะกรรมการควรจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ หรือไม่

**นายรังสิมันต์ โรม กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ** กล่าวว่า หากคณะกรรมการประสงค์ให้การยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ทั้งสี่ฉบับ คณะกรรมการอาจนำประเด็นดังกล่าวเป็นข้อสังเกตของคณะกรรมการได้ โดยไม่ต้องยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐

**นายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ เลขาธิการคณะกรรมการ** กล่าวว่า คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ อาจมีสาระสำคัญเกี่ยวกับโครงสร้างและการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งอาจเชื่อมโยงกับกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้น ดังนั้น หากต้องการจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าว จำเป็นต้องมีการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบเพื่อนำสาระสำคัญบางประการมากำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นด้วยกับการให้คงคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ไว้ก่อน โดยให้เป็น การยกเลิกโดยร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

**นายอรรถชาญ เขาวรรณวิชัย กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ** กล่าวว่า ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ควรมีการพิจารณาปรับแก้ไขการเกษียณอายุของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตรงกับปีการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา

**ว่าที่ร้อยตรี สมชาติ เตชถาวรเจริญ โฆษกคณะกรรมการ** กล่าวว่า ปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษาเป็นจำนวนมาก จึงขอให้กระทรวงศึกษาธิการหารือร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไขเรื่องดังกล่าว

#### **มติที่ประชุม**

ที่ประชุมมีมติให้คงคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

**๒. คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ** ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

#### **ประเด็นการพิจารณา**

**ประธานคณะกรรมการ**กล่าวว่า การอาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ในการสั่งระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ ทำให้เกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีระหว่างรัฐบาลไทยกับบริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด ซึ่งเป็น

บริษัทสัญญาชาติออสเตรเลีย คณะกรรมการจึงควรพิจารณาว่าจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าวหรือไม่ด้วยความละเอียดรอบคอบ โดยรับฟังความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

**นายเอกภัทร วังสุวรรณ รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม** ชี้แจงว่า คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ มีสาระสำคัญในการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ ดังนี้

๑. กำหนดให้ผู้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ระวังการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ รวมถึงการต่ออายุประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำและการต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรมแร่ทองคำจนกว่าคณะกรรมการจะมีมติเป็นอย่างอื่น

๒. ให้ผู้ประกอบการที่ได้รับประทานบัตรและใบอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำระงับการประกอบกิจการไว้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ จนกว่าคณะกรรมการจะมีมติเป็นอย่างอื่น

๓. ให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตรวจสอบ วิเคราะห์ และวินิจฉัยข้อเท็จจริงปัญหา พร้อมทั้งเสนอมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหา การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำและประกอบโลหกรรมแร่ทองคำ รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนเสนอกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ทั้งนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมเห็นด้วยกับการยกเลิกประกาศรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่หมดความจำเป็นและไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน อย่างไรก็ดี เนื่องจากประเด็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗๒/๒๕๕๙ ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ คณะกรรมการจึงควรพิจารณาถึงผลกระทบของการยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าวอย่างรอบด้าน ซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้มีการศึกษาถึงประเด็นดังกล่าวแล้ว

**นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม** กล่าวว่า จากกรณีที่มีข้อคัดค้านและข้อร้องเรียนว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน จึงได้มีการออกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ โดยกำหนดให้ผู้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ระวังการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำไว้ก่อนจนกว่าคณะกรรมการจะมีมติเป็นอย่างอื่น และกำหนดให้กระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ และรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมได้มีกรอบนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ โดยแบ่งออกเป็นเจ็ดด้าน ดังนี้ ๑. ด้านบริหารจัดการแร่ทองคำ ๒. ด้านผลประโยชน์ตอบแทนต่อรัฐและท้องถิ่น

๓. ด้านความปลอดภัยและการป้องกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และพื้นที่พื้นที่ ๔. ด้านการกำกับดูแล การประกอบกิจการ ๕. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ๖. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน และ ๗. ด้านอื่น ๆ โดยกรอบนโยบายดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีแล้ว คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติจึงได้มีการพิจารณาให้ผู้ประกอบการที่รับสัมปทานสามารถดำเนินกิจการเหมืองแร่ทองต่อไปได้

ส่วนประเด็นข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลไทยกับบริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติออสเตรเลีย ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้มีหนังสือหารือไปยังที่ปรึกษากฎหมายถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการยกเลิกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ โดยได้รับคำชี้แจงเบื้องต้นว่าอาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อรูปคดี อย่างไรก็ตาม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีความเห็นว่าควรมีการพิจารณายกเลิกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าวหลังจากประเด็นข้อพิพาทยุติแล้วซึ่งจะเป็นประโยชน์มากกว่า

**นางสาววิมลีน แก้วทง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ชี้แจงว่า กรมควบคุมมลพิษได้เคยให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าวไปแล้ว แต่มีความเห็นเพิ่มเติมว่าควรกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ วิธีการติดตามตรวจสอบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนด้วย

**นายวรพจน์ ทองอุปการ ผู้อำนวยการกลุ่มงานเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ชี้แจงว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ กำหนดให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ฟื้นฟูพื้นที่ตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งผู้ประกอบการได้มีการจัดทำรายงานดังกล่าวมาโดยตลอด ประกอบกับเมื่อได้มีการอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ก็ได้มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมส่งให้แก่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด จึงเห็นได้ว่าแม้ไม่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ก็ต้องจัดทำรายงานดังกล่าวอยู่แล้ว ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขแนบท้ายประทานบัตร

**นางสุพรรณวษา โชติคุณธ ภัท อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ** ชี้แจงว่า กรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นหนึ่งในคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น และมีหน้าที่ดูแลเขตการค้าเสรี (FTA) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย จากที่ได้รับฟังคำชี้แจงของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ว่าการยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ควรดำเนินการเมื่อประเด็นข้อพิพาทต่าง ๆ ได้ยุติแล้ว จึงขอสนับสนุนความเห็นของผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ทั้งนี้ สามารถนำมาตราการควบคุมและตรวจสอบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้เป็นกลไกป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ได้



**ประธานคณะกรรมการสิทธิการสอบถามว่า** กรมสนธิสัญญาและกฎหมายต้องเข้าไปดำเนินการใดที่เกี่ยวข้องกับส่วนที่เป็นคดีความหรือไม่

**นางสุพรรณวษา โชติกัญญาณ ถัง อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ** ชี้แจงว่า กรมสนธิสัญญาและกฎหมายมีหน้าที่ในการตีความสนธิสัญญาการลงทุนในกรณีที่เกิดข้อพิพาทขึ้นระหว่างรัฐกับเอกชน โดยกรณีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ กรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นหนึ่งในคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้น

**ร้อยตำรวจเอก สมัคร จันทร พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ** ชี้แจงว่า จากการได้รับข้อร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ถึงผลกระทบด้านสุขภาพ และปัญหามลพิษที่เกิดจากโครงการเหมืองแร่ทองคำจำนวนมาก กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงได้ดำเนินการเข้าตรวจสอบพื้นที่ดังกล่าวตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘ ปัจจุบันมีเรื่องที่อยู่ระหว่างการสืบสวนจำนวนสิบเรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว และการถือครองที่ดินของรัฐ โดยได้มีการรับเป็นคดีพิเศษจำนวนสามเรื่อง และส่งสำนวนคดีไปยังพนักงานอัยการแล้ว อย่างไรก็ตาม เห็นว่าการยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ จะไม่กระทบต่อการดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เนื่องจากได้มีการดำเนินคดีตามกฎหมายปกติก่อนที่จะมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙

**นายธนวรรษ ว่องไวทวิวงศ์ อัยการอาวุโส สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า ความคืบหน้าในคดีที่มีการสั่งฟ้องบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างดำเนินการส่งตัวผู้ต้องหาจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ

**นางพัชรางส์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า จากกรณีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ตนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนดำเนินการต่อผู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการ

**นายรุ่งโรจน์ โพธิ์สุวรรณ อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ได้มีการฟ้องร้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนมีคำสั่งที่ ออก ๐๕๐๖/๓๒๕๕ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ ของอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ที่สั่งการให้ดำเนินการแก้ปัญหาการรั่วซึมของบ่อกักเก็บกากแร่ที่ ๑ มิให้มีการรั่วซึม และแก้ไขปัญหาของคุณภาพน้ำในบ่อส่งเหตุการณ์และบ่อดักตะกอน ขุมเหมือง บ่อรับน้ำฉุกเฉินในบริเวณพื้นที่โครงการเหมืองแร่ทองคำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้องเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๗ เนื่องจากเห็นว่าการออกคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายแล้ว

**นางสาวจันทิมา ธนาสว่างกุล อัยการอาวุโส สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ข้อ ๓ และ ข้อ ๖ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายในการระงับและชะลอการดำเนินการทางอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เพื่อให้มีการกำหนดมาตรการควบคุมที่เหมาะสม และเพื่อบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนข้อผูกพันที่จะต้องดำเนินการภายหลัง เนื่องจากการจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าวเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนและอาจทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบในการต่อสู้คดีและการเจรจา หากคณะกรรมการต้องการจะยกเลิกคำสั่งดังกล่าวก็ควรต้องมีการยกร่างบทบัญญัติรองรับให้ชัดเจน

**นางพัชราภรณ์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างราชอาณาจักรไทยกับบริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด มีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เพื่อระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการระงับข้อพิพาทระหว่างราชอาณาจักรไทยกับบริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด ขึ้นดำเนินการต่อสู้คดี โดยได้รับการชี้แนะจากอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศว่าควรให้คู่พิพาทเจรจาหาข้อตกลงร่วมกัน โดยประเทศไทยได้มีการดำเนินการตามข้อเรียกร้องของบริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด จำนวนมาก จนกระทั่งบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาประกอบกิจการใหม่แล้ว อย่างไรก็ตามการยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ อาจส่งผลกระทบต่อการต่อสู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ

**ประธานคณะกรรมการสิทธิการสอบถามว่า** ประเด็นที่มีการฟ้องร้องในคดีหลักคือเรื่องใด

**นางพัชราภรณ์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า จากกรณีที่มีการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ส่งผลให้เกิดมลพิษอันเป็นต้นเหตุของปัญหาสุขภาพ แต่ก็มีรายงานของหน่วยงานราชการระบุว่าปัญหาดังกล่าวอาจไม่ได้มีสาเหตุมาจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ การใช้อำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ สั่งระงับการประกอบกิจการชั่วคราว จึงเสมือนเป็นการยึดกิจการมาเป็นของรัฐ อันเป็นการละเมิดความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) ซึ่งมีการกำหนดเงื่อนไขกรณีที่รัฐสามารถยึดกิจการไว้สักระยะ คือ ๑. เพื่อประโยชน์สาธารณะ ๒. ดำเนินการไปตามกระบวนการของกฎหมาย ๓. ต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติ และ ๔. มีค่าตอบแทนที่เหมาะสม

**ประธานคณะกรรมการสิทธิการสอบถามว่า** คดีหลักที่บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ฟ้องร้องคือคดีใด

**นางพัชราภรณ์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า คดีของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) เริ่มจากการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ว่าการดำเนินกิจการของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ก่อให้เกิดมลพิษในพื้นที่ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ขณะที่มีการรายงานของหน่วยงานราชการว่า ยังไม่มีข้อเท็จจริงที่จะระบุได้ว่ามลพิษต่าง ๆ ที่ประชาชนกล่าวอ้างเป็นผลมาจากการดำเนินกิจการของ บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) อย่างไรก็ตามได้มีการใช้อำนาจตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ โดยระงับการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ ทำให้บริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด บริษัทสัญชาติออสเตรเลีย ผู้ถือหุ้นบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ยื่นฟ้องต่ออนุญาโตตุลาการว่าการระงับการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำดังกล่าวเป็นการละเมิดความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) และเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งประเด็นของข้อพิพาท คือ การที่รัฐบาลไทยเห็นว่าการสั่งระงับการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำดังกล่าวเป็นการสั่งปิดเหมืองชั่วคราว แต่บริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด เห็นว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นการโอนมาเป็นของรัฐ (Nationalization) หรือการยึดมาเป็นของรัฐ (Expropriation) ซึ่งเป็นการละเมิดความตกลง

การค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) ทั้งนี้ การยึดมาเป็นของรัฐสามารถทำได้ภายใต้เงื่อนไขสี่ประการ คือ ๑) เป็นไปเพื่อนโยบายสาธารณะ (Public Policy) หรือประโยชน์สาธารณะ (Public purpose) ๒) หลักกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Due Process of law) ซึ่งประเด็นนี้ยังเป็นข้อพิพาทอยู่ เนื่องจากบริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด เห็นว่าการดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ไม่เป็นไปตามหลักกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะเป็นการออกคำสั่งตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งหากระงับการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำตามกฎหมายปกติ จะไม่มีข้อพิพาทในประเด็นนี้ ๓) การไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) ซึ่งกรณีบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ยังเป็นประเด็นพิพาทว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่ และ ๔) การยึดมาเป็นของรัฐนั้นสามารถกระทำได้แต่ต้องมีค่าชดเชย (Compensation)

**รองศาสตราจารย์ปิยะบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** คนที่หนึ่ง กล่าวว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ยังมีประเด็นที่ต้องการสอบถามเพิ่มเติม คือ ๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการพิจารณาหรือคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต บริเวณพื้นที่ประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำที่เป็นกรณีพิพาทหรือไม่ และมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร ๒) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เป็นคำสั่งที่มีลักษณะเป็นการทั่วไป ไม่ได้ใช้บังคับกับบริษัทใดเป็นการเฉพาะเจาะจง ดังนั้น จึงอยากทราบว่าปัจจุบันมีบริษัทอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ หรือไม่ และ ๓) ผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ผู้ใดจะเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้ เห็นว่าหลักการในข้อ ๖ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การคุ้มครองผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ยังควรต้องคงไว้ แต่ควรมีผู้รับผิดชอบซึ่งคือ ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เนื่องจากแม้การใช้อำนาจตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ภายในประเทศจะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่ความคุ้มครองนั้นไม่ได้หมายรวมถึงข้อตกลงระหว่างประเทศ ประกอบกับการดำเนินการตามตามมาตรา ๔๔ ขัดกับหลักกระบวนการตามกฎหมายที่ถูกต้องจึงเป็นเหตุให้สามารถยื่นฟ้องต่ออนุญาโตตุลาการได้ ดังนั้น จึงมีกรณีพิพาทเหมืองทองอัคราขึ้น ซึ่งกรณีพิพาทนี้จะไม่เกิดขึ้นหากใช้กระบวนการตามกฎหมายปกติ และให้บริษัทเอกชนซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของรัฐสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัย อย่างไรก็ตาม กรณีพิพาทเหมืองทองอัคราได้เกิดขึ้นแล้ว สิ่งที่ควรพิจารณา คือ จะมีแนวทางดำเนินการกับกรณีพิพาทดังกล่าวเพื่อไม่ให้รัฐบาลแพ้กคดีและไม่ส่งผลกระทบต่องบประมาณแผ่นดินอย่างไร

**นายรังสิมันต์ โรม กรรมการสิทธิมนุษยชนคนที่สอง** กล่าวว่า จากคำชี้แจงของหน่วยงานรับฟังได้ว่า การยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ อาจส่งผลกระทบต่อการสู้คดีของรัฐบาลไทยโดยจะทำให้รัฐบาลไทยเสียเปรียบ เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์แจกแจงว่าการยกเลิกคำสั่งดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการสู้คดีของรัฐบาลไทยโดยจะทำให้รัฐบาลไทยเสียเปรียบอย่างไร และผลสิ้นสุดของข้อพิพาทนี้คือเรื่องใด คือ การที่อนุญาโตตุลาการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดหรือการประนีประนอมจากคู่พิพาท ทั้งนี้ ยังมีข้อมูล

ข้อเท็จจริงที่สำคัญต่อการพิจารณาของคณะกรรมการ คือ ความเป็นมาในการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ที่แท้จริงคือสิ่งใด เพราะข้อพิพาทระหว่างประชาชนกับเอกชนมีหลายกรณี แต่เหตุใดข้อพิพาทอื่นไม่มีการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ขณะที่ข้อพิพาทเรื่องนี้มีการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และความสำคัญที่จำเป็นต้องออกคำสั่งคืออะไร นอกจากนี้ เพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความรอบคอบรอบด้าน อยากทราบว่า ปัจจุบันมีการดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรณีเหมืองทองอัคราหรือไม่ อย่างไร

**นายเอกสิทธิ์ อัครศักดิ์กิริติ รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า** กล่าวว่า ในการพิจารณายกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ผู้ชี้แจงยังไม่สามารถชี้แจงได้อย่างชัดเจนว่าการยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ จะส่งผลอย่างไร เมื่อพิจารณาโครงสร้างคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ แล้วจะเห็นว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ข้อ ๓ เรื่องการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำนั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการในข้อ ๑ ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามกฎหมายปกติ และการกำหนดหน่วยงานในข้อ ๔ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการให้ระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำและการประกอบโลหกรรมแร่ทองคำก็เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลตามกฎหมายปกติ ดังนั้น จะสามารถอนุมานได้หรือไม่ว่าข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นข้อพิพาทตามกฎหมายปกติ ทั้งนี้ เห็นว่าหากข้อพิพาทกรณีเหมืองทองอัคราเป็นข้อพิพาทตามกฎหมายปกติ ก็สามารถยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ได้ เนื่องจากการดำเนินการฟ้องร้องคดีต้องเป็นไปตามกระบวนการกฎหมายปกติ

**นางสาวจันทิมา ธนาสว่างกุล อัยการอาวุโส สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่ผ่านมาจะพบว่า การประกอบกิจการเหมืองทองอัคราได้ก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างประชาชนในพื้นที่กับบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ในประเด็นที่เกี่ยวกับความเสียหาย ความรับผิดชอบ และการละเมิดซึ่งนำไปสู่การฟ้องร้องคดี และในช่วงเวลาที่มีการบังคับใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ก็ได้ก่อให้เกิดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น จึงเห็นว่าไม่ควรยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเกี่ยวกับการฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม หากจะมีการยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ควรมีบทบัญญัติรองรับเพื่อคุ้มครองบรรดาการกระทำที่ได้ดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ไว้ด้วย

**ประธานคณะกรรมการ** กล่าวว่า การที่มีกรรมการให้ความเห็นว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เป็นการใช้หน้าที่และอำนาจของส่วนราชการตามกฎหมายปกติ แต่ในข้อ ๓ ของคำสั่งฉบับนี้กำหนดให้มีการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ซึ่งเป็นการออกคำสั่งโดยตรงตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ไม่ได้เป็นการใช้หน้าที่และอำนาจของส่วนราชการตามกฎหมายปกติ

**นางสาวจันทิมา ธนาสว่างกุล อัยการอาวุโส สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า ในข้อ ๓ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ นั้น ผู้ประกอบการที่ได้รับประทานบัตรและใบอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำมีเพียงบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) เท่านั้น

นางพัชราภรณ์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด ชี้แจงว่า เดิมการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำจะเป็นไปตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เป็นคำสั่งที่นำมาใช้บังคับก่อนที่พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ จะประกาศใช้บังคับ โดยระหว่างที่พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังไม่ประกาศใช้บังคับ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ได้กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติเป็นผู้พิจารณาเกี่ยวกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ทั้งนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวหากไม่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม สามารถใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ในการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำชั่วคราวรวมถึงปิดกิจการถาวรได้ แต่ก็ไม่ได้มีการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และกลับไปใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ แทน

ในส่วนของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ข้อ ๒ ที่กำหนดว่าให้ผู้มีอำนาจในการออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ระงับการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ รวมถึงการต่ออายุประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำและการต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรมแร่ทองคำ และข้อ ๓ ที่กำหนดว่า ให้ผู้ประกอบการที่ได้รับประทานบัตรและใบอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ระงับการประกอบกิจการไว้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป จนกว่าคณะกรรมการจะมีมติเป็นอย่างอื่นเป็นการใช้อำนาจเหนือ (Override) กฎหมายปกติ ซึ่งเป็นเหตุให้มีการยื่นฟ้องต่ออนุญาโตตุลาการว่าการระงับการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำดังกล่าวเป็นการละเมิดข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย และไม่เป็นไปตามหลักกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย

นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่า กรณีที่ปัจจุบันเหมืองทองอัคราสามารถประกอบกิจการเหมืองแร่ต่อไปได้นั้น เป็นไปตามกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ ผู้ประกอบการได้ต่ออายุประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำ และต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรมแร่ทองคำ และดำเนินการตามกฎหมายครบถ้วนแล้ว

นายรังสิมันต์ โรม กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ สอบถามว่า ในการเจรจาประนีประนอมยอมความกรณีพิพาทเหมืองทองอัครา บริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด ลิมิเตด จำกัด มีข้อเรียกร้องใดเพื่อนำไปสู่การยุติข้อพิพาทหรือไม่

นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่า ประเด็นเกี่ยวกับการเจรจาประนีประนอมยอมความกับบริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด ลิมิเตด จำกัด เป็นเรื่องทีนอกเหนือจากหน้าที่และอำนาจของตน จึงอาจต้องสอบถามไปยังผู้บริหารสูงสุดโดยตรง

**ร้อยตำรวจเอก สมัคร จันทร พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ กองคดี  
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมสอบสวนคดีพิเศษ** ชี้แจงว่า ปัจจุบันกรมสอบสวนคดีพิเศษ  
มีการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒ คดี โดยเป็นกรณีการยึด  
ที่ดินรัฐ ครอบครองป่า และสร้างตะแกรงรูกทางหลวง รวมถึง กรณีกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วย  
การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่งผู้ที่ถูกดำเนินคดีคือ บริษัทและกรรมการ ทั้งนี้ การดำเนินคดีดังกล่าว  
เป็นการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายปกติไม่มีความเกี่ยวข้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ  
ที่ ๓๒/๒๕๕๙ และในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้มีการกำหนดถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง  
ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ  
ที่ ๓๒/๒๕๕๙ จึงไม่มีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งดังกล่าว

**ว่าที่ร้อยตรี สมชาติ เตชถาวรเจริญ โฆษกคณะกรรมการ** กล่าวว่า มีประเด็นคำถามที่  
ต้องการสอบถาม ดังนี้ ๑) ตั้งแต่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๕๙ และเกิดกรณี  
พิพาทเหมืองทองอัคราขึ้นมา รัฐบาลได้ใช้งบประมาณแผ่นดินในการต่อสู้คดีรวมถึงค่าจ้างที่ปรึกษากฎหมาย  
จากต่างประเทศไปแล้วเป็นจำนวนเท่าใด ๒) การเลื่อนอ่านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการมีการเลื่อนมาแล้ว  
กี่ครั้ง และการเลื่อนอ่านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗ เป็นการเลื่อน  
ครั้งที่เท่าใด เหตุผลในการเลื่อนที่แท้จริงคืออะไร ๓) การเลื่อนอ่านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นการ  
เปิดโอกาสให้มีการเจรจาใช่หรือไม่ และตามที่ได้ชี้แจงว่าในการเจรจาที่ผ่านมา บริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด  
ลิมิเต็ด จำกัด ได้มีการยื่นข้อเสนอกับรัฐบาลไทยนั้น บริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด  
ได้ยื่นข้อเสนอเรื่องใดบ้าง และรัฐบาลไทยได้มีการตอบรับเงื่อนไขไปแล้วหรือไม่ หากมีการตอบรับเงื่อนไข  
ดังกล่าวคืออะไร และมีเงื่อนไขที่จะส่งผลในอนาคตด้วยหรือไม่ ๔) ก่อนที่เหมืองทองอัคราจะเปิด  
ดำเนินการอีกครั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมควบคุมมลพิษได้สำรวจพื้นที่หรือไม่ว่าการดำเนิน  
กิจการของเหมืองทองอัคราส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในบริเวณรัศมีห้ากิโลเมตร  
หรือไม่ อย่างไร และผลการตรวจสอบสุขภาพของประชาชนและสภาพสิ่งแวดล้อมสามารถนำไปเป็น  
ข้อต่อสู้ในกรณีพิพาทได้หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ  
(EHIA) มีสภาพบังคับหรือไม่ อย่างไร ๕) ตามที่มีการชี้แจงว่าสามารถยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา  
ความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๕๙ ได้ แต่ต้องมีบทบัญญัติรองรับนั้น บทบัญญัติรองรับมีไว้ต้องการคุ้มครอง  
ผลประโยชน์ของประเทศ หรือเพียงต้องการให้คุ้มครองบุคคล กลุ่มบุคคลใดหรือไม่ และ ๖) ผู้บริหารสูงสุด  
ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อ้างถึงคือผู้ใด

**พลตำรวจตรี คมกฤษ ไวสีข่าว กรรมการ** สอบถามว่า กรณีที่ศาลปกครองกลาง  
มีคำพิพากษายกฟ้องกรณีบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) เป็นกรณีตามข้อ ๓ ของคำสั่งหัวหน้า  
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๕๙ ใช่หรือไม่ และประเด็นที่ศาลปกครองยกฟ้องคือประเด็นใด

**นายธนวรรษ ว่องไววิวงศ์ อัยการอาวุโส สำนักงานอัยการสูงสุด** ชี้แจงว่า กรณี  
ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษายกฟ้อง เป็นกรณีบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ฟ้องขอให้  
เพิกถอนคำสั่งอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ที่สั่งการให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขปัญหา  
การรั่วซึมของบ่อกักเก็บกากแร่ที่ ๑ มิให้มีการรั่วซึม และแก้ไขปัญหาของคุณภาพน้ำในบ่อสังเกตการณ์  
และบ่อดักตะกอน ชุมเหมือง บ่อรับน้ำฉุกเฉินในบริเวณพื้นที่ ประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ  
จังหวัดพิจิตร ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไม่ใช่กรณีเรื่องการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ

นางพัชราภรณ์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด ชี้แจงว่า กรณีพิพาทเมืองทองอัคราไม่ได้เป็นกรณีพิพาทจากกฎหมายภายในประเทศ แต่เป็นกรณีพิพาทจากการละเมิดข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย และกรณีคดีปกครองนั้นเป็นเพียงคดีรองไม่ใช่คดีหลัก

นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่า ผู้บริหารสูงสุดในที่นี้หมายถึง ประธานคณะกรรมการดำเนินการระงับข้อพิพาทระหว่างราชอาณาจักรไทยกับบริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด ส่วนเรื่องงบประมาณแผ่นดินในการต่อสู้คดี และการเลื่อนอ่านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จะขอแจ้งรายละเอียดเป็นเอกสารเสนอต่อคณะกรรมการในภายหลัง

ประธานคณะกรรมการกล่าวว่ ประเด็นคำถามเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมหลังจากที่บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) กลับมาดำเนินกิจการเป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งไม่ได้เป็นเหตุมาจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ คณะกรรมการอาจทำได้เพียงหารือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ติดตามเรื่องดังกล่าวอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ สอบถามว่า กรณีการกลับมาดำเนินกิจการของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) เป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติที่มีมติให้ยกเลิกการระงับการประกอบกิจการตามข้อ ๓ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ หรือเป็นการกลับมาดำเนินกิจการตามกระบวนการอื่น

นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่า คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ ได้มีการประชุมในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีมติว่าเมื่อได้มีการออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำประกาศนโยบายแล้วก็ให้ดำเนินการเป็นไปตามที่ประกาศกำหนด ดังนั้น จึงถือว่าคณะกรรมการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗๒/๒๕๕๙ ได้มีมติเป็นอย่างอื่น จึงสามารถดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗๒/๒๕๕๙ ข้อ ๒ โดยผู้มีอำนาจในการออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยแร่ สามารถอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ รวมถึงการต่ออายุประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำและการต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรมแร่ทองคำได้ และข้อ ๓ ผู้ประกอบการที่ได้รับประทานบัตรและใบอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ประกอบกิจการได้โดยต้องเป็นไปตามที่กำหนดในประกาศ

รองศาสตราจารย์ปิยะบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า จากการชี้แจงข้างต้นหมายความว่า ในช่วงเวลาตั้งแต่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือระยะเวลาประมาณแปดเดือนได้มีการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ต่อมาได้มีการอนุญาตให้บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) กลับมาประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำได้ ซึ่งทั้งหมดเป็นไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ทำให้เกิดประเด็นคำถามว่า ความมุ่งหมายในการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ คืออะไร ทั้งนี้ เห็นว่าวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายควรเป็นไปเพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบเรื่องสุขภาพกับการคุ้มครองความเชื่อถือและความไว้วางใจของเอกชน นอกจากนี้ การใช้อำนาจตาม

มาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ยังทำให้เกิดผลกระทบตามมา เนื่องจากทำให้ประชาชนไม่สามารถฟ้องร้องบริษัทหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะที่บริษัท คิงส์เกต คอนโซลิเตดเต็ด ลิมิเต็ด จำกัด ยังสามารถใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เป็นเหตุในการยื่นฟ้องต่ออนุญาโตตุลาการได้

**นายวรพจน์ ทองอุปการ ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการกลุ่มงานเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ชี้แจงว่า การที่บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ได้กลับมาประกอบกิจการเหมืองแร่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแร่

**รองศาสตราจารย์ปิยบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** คนที่หนึ่ง สอบถามว่า กรณีที่บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) สามารถกลับมาประกอบกิจการได้เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ได้มีมติเป็นอย่างอื่น การระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำจึงสิ้นสุดลง จากนั้นบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) จึงได้ต่ออายุประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำและใบอนุญาตประกอบโลหกรรมแร่ทองคำ และดำเนินกิจการเหมืองแร่ทองคำต่อไปใช่หรือไม่

**นายวรพจน์ ทองอุปการ ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการกลุ่มงานเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ชี้แจงว่า เรื่องดังกล่าวเป็นไปตามที่รองศาสตราจารย์ปิยบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คนที่หนึ่ง สรุบบ้างต้น

**นายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ เลขาธิการคณะกรรมการ** กล่าวว่า เมื่อพิจารณาคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ จะพบว่าข้อ ๒ จะเป็นการห้ามไม่ให้ผู้มีอำนาจในการออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยแร่ อนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ รวมถึงห้ามไม่ให้ต่ออายุประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำและต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรมแร่ทองคำ ขณะที่ข้อ ๓ จะเป็นการห้ามผู้ประกอบการที่ได้รับประทานบัตรและใบอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำประกอบกิจการ ดังนั้น หากคณะกรรมการจะมีมติควรจะต้องมีมติทั้งสองเรื่อง และสอบถามว่า คณะกรรมการได้มีมติตามข้อ ๓ ให้ผู้ประกอบการซึ่งในที่นี้คือบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) สามารถกลับมาประกอบกิจการได้ หรือไม่

**นายอานันท์ พิกสิทธิ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม** ชี้แจงว่า คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติได้มีมติให้กระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดเงื่อนไขและระเบียบเพิ่มเติมให้ผู้ที่ได้รับประทานบัตรและใบอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำสามารถกลับมาประกอบกิจการได้ ซึ่งเป็นไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ข้อ ๓



**รองศาสตราจารย์ปิยบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในช่วงระยะเวลาแปดเดือนที่ได้มีการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) จนถึงการอนุญาตให้ บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) กลับมาประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำได้นั้น สอบถามว่ามีข้อเท็จจริงใดเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่จึงทำให้การระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำต้องสิ้นสุดลง ทั้งนี้ เห็นว่าหากในช่วงระยะเวลาแปดเดือนดังกล่าว ไม่ใช่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ แต่ใช้กฎหมายปกติ จะไม่ทำให้เกิดข้อพิพาทไปถึงอนุญาตตุลาการและรัฐบาลไทยจะไม่เสียเปรียบในการเจรจา

**นายอานันท์ พิกุลทอง รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม** ชี้แจงว่า เดิมในพื้นที่ที่ประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำมีปัญหาในเรื่องมลพิษและสิ่งแวดล้อม แต่ในขณะนั้นไม่มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Baseline Data) ทำให้ไม่สามารถทราบถึงผลกระทบที่เกิดในพื้นที่ได้ แต่หลังจากมีประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ ได้กำหนดเรื่องการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมซึ่งได้มีการนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดแนวทางในการดำเนินกิจการเหมืองแร่ทองคำต่อไป ส่วนนี้จึงเป็นส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดการบริหารจัดการแร่ทองคำใหม่ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่ต้องสนองตอบนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมในการเพิ่มมูลค่าแร่ทองคำด้วยการทำเป็นโลหะทองคำบริสุทธิ์ภายในประเทศโดยส่งเข้าโรงงานของผู้ประกอบการภายในประเทศ หรือโดยการจัดตั้งโรงงานเองหรือร่วมกับผู้ลงทุนรายอื่น ๆ ก็ได้ โดยกระทรวงอุตสาหกรรมจะไม่อนุญาตให้ส่งออกโลหะผสมทองคำที่ได้จากการทำเหมืองไปยังต่างประเทศอีก

**ว่าที่ร้อยตรี สมชาติ เตชถาวรเจริญ โฆษกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** กล่าวว่า ขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ส่งสรุปรายงานผลการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ส่วนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอให้ส่งข้อมูลการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ของการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ และขอให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งรายงานการตรวจสอบมลพิษจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำให้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนด้วย

**ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** กล่าวว่า ในการส่งสรุปรายงานผลการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ส่งเฉพาะข้อเท็จจริงในประเด็นที่ไม่เป็นความลับของทางราชการ และไม่มีผลกระทบต่อรูปคดี

**นายรังสิมันต์ โรม กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ** กล่าวว่า จากการรับฟังข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนตัวเห็นว่าไม่มีเหตุผลใดที่จะไม่ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลบางประการที่ไม่อาจชี้แจงให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนรับทราบได้ ซึ่งการจะยกเลิกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาตินี้หรือไม่จำเป็นต้องพิจารณาผลกระทบอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะข้อมูลว่าประเทศไทยต้องชดใช้ค่าเสียหายจากกรณีดังกล่าวอย่างไร ดังนั้น ขอให้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกลับไปหารือกับผู้บริหารกระทรวงและส่งข้อมูลเป็นหนังสือให้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต่อไป

**ประธานคณะกรรมการสิทธิการสอบถามว่า** ภายหลังมีการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำแล้ว ผู้ประกอบการมีการขออนุญาตออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพียงใด

**นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม** ชี้แจงว่า อาชญาบัตรเป็นการออกใบอนุญาตให้สำรวจเหมืองแร่ ส่วนการออกประทานบัตรเป็นการออกใบอนุญาตให้สิทธิเข้าทำเหมืองแร่ ซึ่งภายหลังมีการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำแล้ว ยังไม่มีผู้ประกอบการขออนุญาตประทานบัตร แต่มีหลายพื้นที่ที่ออกอาชญาบัตรให้แล้ว ทั้งนี้ รายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาตจะส่งข้อมูลเป็นหนังสือให้แก่คณะกรรมการอีกครั้งหนึ่ง

**รองศาสตราจารย์ปิยะบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง** กล่าวว่า ภายหลังออกคำสั่งระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำไปแล้วแปดเดือนโดยอาศัยฐานอำนาจจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ มีการต่ออายุใบอนุญาตให้ประกอบกิจการต่อไปได้ หมายความว่า ผู้ประกอบการสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนได้แล้วหรือไม่ และเหตุใดจึงไม่ใช้ระบบกฎหมายปกติในการสั่งระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอเรื่องขึ้นไปหรือผู้มีอำนาจดังกล่าวเป็นผู้ใช้อำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

**นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม** ชี้แจงว่า รายละเอียดของข้อเท็จจริงเป็นเรื่องที่มีที่มาซับซ้อนและผ่านมาระยะหนึ่งแล้ว จึงต้องกลับไปสืบค้นและรวบรวมข้อมูลก่อน ทั้งนี้ ช่วงเวลาดังกล่าวอาจเป็นกรณีที่หน่วยงานดำเนินการโดยอาศัยฐานความคิดหนึ่งซึ่งแตกต่างจากปัจจุบัน ดังนั้น หากคณะกรรมการต้องการข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของเรื่องนี้โดยละเอียดจะขอจัดทำเอกสารเป็นหนังสือส่งมายังคณะกรรมการต่อไป

**ประธานคณะกรรมการ** กล่าวว่า การออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เป็นข้อเสนอของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือไม่ เป็นกรณีที่ต้องฟังคำชี้แจงจากหน่วยงานที่ดูแลเรื่องเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่ดูแลเรื่องผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกครั้งหนึ่ง

**นายวรพจน์ ทองอุปการ ผู้อำนวยการกลุ่มงานเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ชี้แจงว่า ผู้ประกอบการโลหกรรมแร่ทองคำได้รับการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการเมื่อปี ๒๕๖๕ ไม่ใช่ภายในปี ๒๕๕๙ หรือปี ๒๕๖๐ โดยตนรับผิดชอบด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งผู้ประกอบการต้องส่งข้อมูลดังกล่าวมาให้ตรวจสอบด้วย

**รองศาสตราจารย์ปิยะบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง** กล่าวว่า ขอทราบข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่าบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) กลับมาประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำได้อีกครั้งในวันเวลาใดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายใด

**นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม** ชี้แจงว่า กรณีที่บริษัทกลับมาประกอบกิจการได้อีกครั้งมาจากการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการเมื่อปี ๒๕๖๕ เป็นกรณีประกอบการโลหกรรมแร่ทองคำ ไม่ใช่การประกอบกิจการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ ทั้งนี้ การทำเหมืองแร่ต้องมีการขออาชญาบัตรเพื่อสำรวจแร่ เมื่อพบแร่แล้วจะต้องมาขอประทานบัตรเพื่อให้ได้สิทธิดำเนินการทำเหมืองแร่ และเมื่อได้แร่แล้วจะต้องผ่านกระบวนการแยกแร่ทองคำซึ่งเรียกว่าการประกอบโลหกรรมแร่ทองคำ โดยขั้นตอนทั้งหมดกำหนดรายละเอียดการขอใบอนุญาตไว้ในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งจะขอส่งรายละเอียดที่ชัดเจนเป็นเอกสารให้คณะกรรมการในภายหลัง

**รองศาสตราจารย์ปิยบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** คนที่หนึ่งกล่าวว่า กรณีที่บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) จะกลับมาประกอบกิจการต่อได้ต้องขอใบอนุญาตหลายฉบับ ดังนั้น เอกสารที่จะส่งมายังคณะกรรมการขอให้ระบุชัดเจนว่าบริษัทได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสำรวจแร่ตามใบอนุญาตฉบับใด เมื่อวันที่เท่าใด และสามารถกลับมาประกอบกิจการทำเหมืองแร่ได้ตามใบอนุญาตฉบับใด เมื่อวันที่เท่าใด นอกจากนี้ หากบริษัทกลับมาประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำได้แล้ว ปัจจุบันมีปัญหาความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่หรือไม่

**นายอานันท์ พิกสงฆ์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม** ชี้แจงว่า หนึ่งในหัวข้อการกำกับดูแลตามนโยบายยุทธศาสตร์เหมืองแร่ทองคำ กำหนดให้ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการประกอบการทำเหมืองแร่ตามหลักการที่ราชการกำหนด ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้มีส่วนได้เสีย ผู้แทนผู้ถือประทานบัตร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ที่ทำหน้าที่ตรวจเฝ้าระวังทุกสามเดือนและจัดทำข้อเสนอแนะให้ผู้ประกอบการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น กระบวนการทำงานในปัจจุบันจึงอยู่ในกรอบของนโยบายการจัดการแร่ทองคำที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐

**ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** สอบถามว่า การขออนุญาตประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ประกอบการขอใบอนุญาตหรือไม่ และกรณีประชาชนได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการอย่างไรต่อไปหากยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙

**นายวรพจน์ ทองอุปการ ผู้อำนวยการกลุ่มงานเหมืองแร่และพัฒนาปิโตรเลียม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ชี้แจงว่า การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ หรือการประกอบโลหกรรมแร่ทองคำต้องส่งรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อขออนุญาตประกอบกิจการ และในกรณีที่จะต่ออายุใบอนุญาตจะต้องส่งรายงานการเปลี่ยนแปลงคุณภาพสิ่งแวดล้อมมายังสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามคำสั่งของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้วย

**นายอานันท์ ปักสรวง รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม** ชี้แจงว่า ตามกรอบของนโยบายการจัดการแร่ทองคำ หากมีการร้องเรียนกรณีการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำก่อให้เกิดผลกระทบต่อตามมา ให้คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ สอบข้อเท็จจริงและมีกลไกการดำเนินการจำนวน ๗ ข้อ ตั้งแต่ต้นนโยบายบริหารจัดการแร่ไปจนถึงการแยกแร่เป็นทองคำแล้วต้องดำเนินการอย่างไร รวมถึงการจัดการสิ่งแวดล้อม ผลประโยชน์จากกองทุนต่าง ๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นและรัฐบาลได้รับ ซึ่งจะจัดทำข้อมูลส่งให้แก่คณะกรรมการต่อไป

**ประธานคณะกรรมการ** กล่าวว่า คณะกรรมการรับทราบเรื่องการออกคำสั่งระงับการอนุญาตให้สำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ และการออกคำสั่งให้กลับมาประกอบกิจการต่อไปได้ รวมทั้งการออกอาชญาบัตรและประทานบัตรภายหลังการมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ แต่ยังไม่ทราบรายละเอียดเรื่องข้อเท็จจริงที่พิพาทในชั้นอนุญาโตตุลาการ การเจรจาค่าเสียหาย หรือสิ่งตอบแทนจากการเจรจา เป็นต้น ซึ่งขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลเพิ่มเติมมายังคณะกรรมการได้ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการเสนอให้ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ จะส่งผลเสียอย่างไรบ้าง และหากกำหนดบทลงโทษจะแก้ไขปัญหาได้เพียงใด และควรเขียนบทลงโทษในลักษณะใด นอกจากนี้ กรณีที่พิพาทกันในขณะนี้เกิดจากการที่มีประชาชนร้องเรียนว่าผู้ประกอบการทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ แต่รัฐกลับสั่งระงับการดำเนินกิจการของเอกชนโดยไม่ใช้ระบบกฎหมายปกติทำให้ไม่สามารถโต้แย้งได้ ซึ่งกรณีที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐก่อให้เกิดผลเสียแก่เอกชนนั้น แนวคิดในการรักษาผลประโยชน์ของราชการเป็นอย่างไร เนื่องจากหากรัฐมุ่งรักษาผลประโยชน์เพียงอย่างเดียวอาจเป็นการทำให้เสียความน่าเชื่อถือของประเทศ เพราะรัฐปกป้องการกระทำที่ส่งผลเสียต่อเอกชนอย่างไม่เป็นธรรม ดังนั้น ไม่ว่าจะคงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้ไว้หรือยกเลิกและมีบทลงโทษต้องพิจารณาเหตุผลให้ชัดเจนและรอบคอบ

**นายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ เลขานุการคณะกรรมการ** กล่าวว่า ประเด็นหลักคือ ควรคงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ไว้ หรือควรยกเลิกคำสั่งฉบับดังกล่าว โดยต้องมีบทบัญญัติรองรับอย่างไร ซึ่งเมื่อพิจารณาคำสั่งข้างต้นแล้วเห็นว่า สิ่งที่ต้องดำเนินการตามคำสั่งในข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ปฏิบัติเสร็จสิ้นทั้งหมดแล้ว เหลือเพียงผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการตามคำสั่งโดยเฉพาะกรณีพิพาทที่ผู้ประกอบการเห็นว่า การสั่งระงับการประกอบกิจการของรัฐไทยโดยอาศัยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นการละเมิดความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) ในเรื่องการคุ้มครองการลงทุน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ดังนั้น หากจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ จะต้องกำหนดบทลงโทษเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไปได้ โดยอาจกำหนดในลักษณะว่า บรรดาคดีต่าง ๆ ทั้งคดีปกครอง หรือคดีพิเศษที่เกิดขึ้นตามคำสั่งฉบับนี้ หรือการดำเนินการอนุญาโตตุลาการตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ แม้ว่า จะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ แล้วก็ตาม รวมทั้งอาจต้องกำหนดบทลงโทษบทบัญญัติการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่กระทำการโดยสุจริตตามข้อ ๖ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้ และไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการที่ได้รับจากการออกคำสั่งฉบับนี้ด้วย

**รองศาสตราจารย์ปิยบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** คนที่หนึ่ง กล่าวว่า เห็นด้วยกับความเห็นของนายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งที่ผ่านมาเป็นการพิจารณาผลกระทบของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังไม่ได้พิจารณาในประเด็นว่าจะยกเลิกคำสั่งฉบับนี้หรือไม่ โดยเมื่อพิจารณาคำสั่งเป็นรายข้อจะเห็นว่า มีการดำเนินการจนเสร็จสิ้นแล้ว เพราะคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติได้มีมติให้ผู้ประกอบการกลับมาดำเนินกิจการต่อไปได้แล้ว และปัจจุบันก็มีกฎหมายในระบบปกติกำกับดูแลให้ผู้ประกอบการกระทำกิจการให้เป็นไปตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อมแล้ว แต่สิ่งที่ยังเป็นประเด็น คือ ความในข้อ ๖ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ที่เป็นบทบัญญัติคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการโดยสุจริต ซึ่งส่วนใหญ่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มาชี้แจงตามคำสั่งจะขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนขอความลักษณะนี้ไว้ เนื่องจากกังวลว่าในอนาคตอาจถูกฟ้องคดีหรือถูกร้องเรียนได้ รวมทั้งกรณีพิพาทในชั้นอนุญาโตตุลาการที่ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดมีข้อกังวลว่าหากยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้ จะส่งผลกระทบต่อการสู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการ ซึ่งส่วนตัวเห็นว่าการยกเลิกคำสั่งนี้อาจส่งผลกระทบทั้งแง่บวกและแง่ลบ กล่าวคือ ในแง่บวกเป็นกรณีที่รัฐไทยเห็นว่าการอาศัยคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติระงับการดำเนินกิจการ เป็นการไม่ปฏิบัติตามระบบกฎหมายปกติ จึงยกเลิกคำสั่งให้กลับไปใช้ระบบกฎหมายปกติ ส่วนในแง่ลบคือเป็นการแสดงออกชัดเจนว่ารัฐไทยปฏิบัติไม่ชอบด้วยระบบกฎหมายปกติ ซึ่งอาจถูกคู่กรณีนำไปใช้เป็นข้อต่อสู้หรือข้อต่อรองในการเจรจาชั้นอนุญาโตตุลาการต่อไปได้

**ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน** กล่าวว่า การกำหนดบทรองรับกรณียกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ อาจต้องเขียนบทรองรับความในข้อ ๖ ของคำสั่ง และกรณีต้องกำหนดบทรองรับเพื่อให้การเจรจาในชั้นอนุญาโตตุลาการดำเนินต่อไปได้นั้น ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นอย่างไร

**นางสาวจันทิมา ธนาสว่างกุล อัยการอาวุโส สำนักงานอัยการสูงสุด** กล่าวว่า ความในข้อ ๖ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งไม่ได้ใช้คุ้มครองพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นการคุ้มครองประชาชนผู้ได้รับความเสียหายจากทางราชการด้วย ซึ่งในช่วงเวลาที่คำสั่งฉบับนี้มีผลใช้บังคับอาจทำให้ประชาชนและผู้ประกอบการได้รับความเสียหาย หากยกเลิกคำสั่งโดยไม่มีข้อกำหนดเฉพาะกาลรองรับอาจมีผลกระทบต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการดำเนินการตามคำสั่งฉบับนี้ด้วย นอกจากนี้ การดำเนินการของรัฐตามความในข้อ ๒ และข้อ ๓ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เป็นการระงับการอนุญาตและการประกอบกิจการไว้ชั่วคราวไม่ใช่การยกเลิก เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการที่มีประชาชนร้องเรียนและคัดค้านการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำเนื่องจากเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งกำหนดมาตรการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและเยียวยาประชาชน ซึ่งก่อให้เกิดข้อพิพาทและการฟ้องคดีตามมาจนถึงปัจจุบัน จึงต้องพิจารณาผลต่อเนื่องจากการดำเนินการตามคำสั่งฉบับนี้ ดังนั้น หากจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ต้องกำหนดบทเฉพาะกาลรองรับการดำเนินคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล การเจรจาข้อพิพาทในชั้นอนุญาโตตุลาการรวมทั้งผลของการกระทำทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากคำสั่งฉบับนี้

**ประธานคณะกรรมการสิทธิการสอบถามว่า** หากยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ จะเกิดผลเสียหายอย่างไร และหากยกเลิกคำสั่งดังกล่าวและต้องกำหนดบทเฉพาะกาลรองรับจะเขียนบทรองรับอย่างไรไม่ให้เกิดความเสียหายต่อรัฐในประเด็นที่เป็นกรณีพิพาทอยู่ในขณะนี้

**นางพัชราภรณ์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด** กล่าวว่า หากพิจารณาเรื่องนี้โดยวิเคราะห์อย่างละเอียดจะเห็นว่า การดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแบ่งออกเป็น ๓ ช่วงเหตุการณ์ คือ ช่วงที่หนึ่ง กรณีมีการร้องเรียนการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ซึ่งตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ กำหนดมาตรการให้สั่งปิดกิจการชั่วคราวได้ แต่เนื่องจากกฎหมายยังมีความล้าสมัยและไม่มีมาตรการบังคับให้เอกชนเยียวยาและฟื้นฟูผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ช่วงที่สอง ภายหลังจากมีการร้องเรียนหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นว่าเกิดวิกฤติปัญหาที่พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที จึงได้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสั่งระงับการประกอบกิจการเป็นการชั่วคราว และให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ฟื้นฟูตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมรวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำและโลหกรรมแร่ทองคำ และช่วงที่สาม มีการตราพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีมาตรการต่าง ๆ รองรับมากขึ้นโดยกำหนดให้การประกอบกิจการเหมืองแร่ต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนเพื่อเยียวยาความเสียหายของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ดังนั้นการออกคำสั่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ จึงไม่ใช่การออกกฎหมายตามอำเภอใจ แต่เป็นการแก้ไขปัญหาวิกฤติที่เกิดขึ้นในขณะนั้น สำหรับข้อพิพาททางคดีที่เกิดขึ้นนั้น บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ยกข้อต่อสู้ว่าการสั่งระงับการประกอบกิจการของรัฐไทยไม่เป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมายปกติ (Due Process of Law) ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดได้ต่อสู้คดีว่าการสั่งระงับการประกอบกิจการของรัฐไทย เนื่องจากเกิดวิกฤติการณ์ที่เป็นปัญหาระดับชาติ กระบวนการทางกฎหมายปกติไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และเป็นการใช้มาตรการระงับการประกอบกิจการเพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ก็กลับเข้าสู่ระบบกฎหมายปกติ ดังนั้น หากมีการยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ อาจส่งผลต่อรูปคดีได้ เนื่องจากจะขัดแย้งกับแนวทางการต่อสู้คดีที่ผ่านมา

**ประธานคณะกรรมการสิทธิการกล่าว** ว่า การยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ อาจหมายความว่า ได้ผ่านพ้นช่วงเวลาที่เกิดวิกฤติแล้ว จึงหมดความจำเป็นที่จะคงคำสั่งนี้ไว้ต่อไป ขณะเดียวกันหากคณะกรรมการไม่ยกเลิกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้ โดยให้ข้อพิพาททางคดีมีผลแพ้ชนะไปตามแนวทางการต่อสู้คดีที่ผ่านมา เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อรูปคดีจากการไปยกเลิกคำสั่งแล้วเกิดเป็นประเด็นข้อต่อสู้ขึ้นใหม่ก็ได้

**รองศาสตราจารย์ปิยบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง** กล่าวว่า หากยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้จะเหลือข้อพิจารณาประการเดียวว่าจะส่งผลกระทบต่อการต่อสู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศหรือไม่ ส่วนการดำเนินการในประเด็นอื่นของคำสั่งตามกฎหมายภายในประเทศสิ้นผลไปโดยสภาพแล้ว ทั้งนี้ การยกเลิกคำสั่งข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่าในช่วงที่ออกคำสั่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยเกิดวิกฤติการณ์ ซึ่งปัจจุบันไม่มี

วิกฤติการณ์ดังกล่าวแล้ว จึงกลับเข้าสู่ระบบกฎหมายปกติและผู้ประกอบการก็กลับมาประกอบกิจการแล้ว แต่หากจะคงคำสั่งไว้ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อรูปคดีในชั้นอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ อาจต้องกำหนดเงื่อนไขผลบังคับในบทเฉพาะกาลในลักษณะที่ให้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้มีผลใช้บังคับจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ส่วนความในข้อ ๖ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เป็นการกำหนด บทคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ซึ่งหากกระทำโดยสุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินสมควรแก่เหตุ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามระบบกฎหมายปกติอยู่แล้ว แต่ด้วยความกังวลของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะถูกฟ้องดำเนินคดีจึงมักขอให้คงข้อความในส่วนนี้ไว้เสมอ ส่วนข้อความว่า “แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการ...” แม้ไม่เขียนไว้ ประชาชนผู้ที่ได้รับความเสียหาย ก็มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ได้อยู่แล้วเช่นกัน

**นายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ เลขานุการคณะกรรมการ** กล่าวว่า เมื่อพิจารณาจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๙/๒๕๖๒ เรื่อง การยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับ ที่หมดความจำเป็น พบว่า มีการบัญญัติหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยกเลิกคำสั่งไว้เช่นกัน เช่น คำสั่งที่กำหนดตำแหน่งชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษสำหรับบุคคลที่ถูกสอบสวนการกระทำความผิด โดยจะกำหนดเงื่อนไขการยกเลิกคำสั่งในลักษณะว่า ให้คำสั่งยกเลิกไปเมื่อบุคคลในตำแหน่งที่ตั้งขึ้นชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษซึ่งถูกสอบสวนการกระทำความผิดได้เกษียณอายุราชการแล้ว เป็นต้น

**ประธานคณะกรรมการ** สอบถามว่า การพิจารณายกเลิกประกาศและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับอื่นที่ผ่านมาของคณะกรรมการ กรณีมีข้อความตามข้อ ๖ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ได้มีการเขียนบทรองรับไว้หรือไม่

**นายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ เลขานุการคณะกรรมการ** กล่าวว่า หากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยสุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินสมควรแก่เหตุ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามระบบกฎหมายปกติอยู่แล้ว แต่เหตุที่คณะกรรมการเขียนบทรองรับกรณีมีข้อความเช่นเดียวกับข้อ ๖ ของคำสั่งข้างต้นไว้ในประกาศและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับอื่น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนใหญ่มีความกังวลว่าจะถูกลงโทษทางวินัย ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน แม้กระทำการโดยประมาทธรรมดาก็ต้องรับผิดชอบแล้ว

**ประธานคณะกรรมการ** กล่าวว่า หากยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗๒/๒๕๕๙ แล้วไม่เขียนบทรองรับข้อความตามข้อ ๖ ของคำสั่งไว้ จะแตกต่างกับประกาศและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับอื่นที่ผ่านมา จึงควรพิจารณาแก้ไขให้สอดคล้องกันทุกฉบับ ทั้งนี้ หากสามารถกำหนดเงื่อนไขแนวทางการเขียนบทรับรองกรณียกเลิกคำสั่งว่า ให้คำสั่งมีผลยกเลิกเมื่อข้อพิพาทที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดหรือมีข้อยุติ คณะกรรมการอาจเห็นควรให้ยกเลิกคำสั่งฉบับนี้ได้

**นางพัชราภรณ์ ชัยวรมุขกุล อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด** กล่าวว่า คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ ในทางเป็นจริงอาจไม่มีผลใช้บังคับแล้ว แต่การพิจารณาคดีในชั้นอนุญาโตตุลาการแม้จะเลื่อนการพิจารณาคดีเป็นเดือนกันยายน ๒๕๖๘ ก็ไม่สามารถคาดหมายได้ว่าคดีจะมีข้อยุติจริง ซึ่งหากคณะกรรมการสิทธิการยกเลิกคำสั่งฉบับนี้ สิ่งที่สามารถคาดหมายได้ชัดเจนคือ บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) จะยกประเด็นดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้รัฐไทยเพื่อประโยชน์ในทางคดี ซึ่งแม้จะยกข้อต่อสู้ตามที่กรรมการบางท่านกล่าวมา แต่ผู้ที่พิจารณาชี้ขาดคดีคืออนุญาโตตุลาการ สำหรับความเห็นที่ให้ยกเลิกคำสั่งโดยเขียนบทรองรับว่าให้คำสั่งมีผลยกเลิกเมื่อข้อพิพาทที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดนั้น เมื่ออนุญาโตตุลาการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว หากรัฐไทยไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยจะต้องขอเพิกถอนคำวินิจฉัยต่อศาลในต่างประเทศ หรือหากไม่ขอเพิกถอนคำวินิจฉัย อีกฝ่ายก็จะไปขอบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่อไป ซึ่งการดำเนินกระบวนการข้างต้นอาจใช้ระยะเวลายาวนานถึง ๑๐ ปี จึงจะได้ข้อยุติ ดังนั้น การจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้หรือไม่ ต้องพิจารณาให้รอบคอบมากที่สุด

**รองศาสตราจารย์ปิยะบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่ง** กล่าวว่า ตนไม่ได้ยืนยันความเห็นชัดเจนว่าต้องยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้เท่านั้น แต่ในเบื้องต้นผู้ที่ออกคำสั่งดังกล่าวควรมีส่วนรับผิดชอบที่ทำให้เกิดปัญหาตามมาจนถึงปัจจุบัน ขณะเดียวกันคณะกรรมการควรร่วมกันพิจารณาอย่างรอบคอบว่าจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้หรือไม่ เพื่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐไทยให้น้อยที่สุด

**นายอรรถชาญ เชาว์วานิชย์ กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ** สอบถามว่า ค่าเสียหายที่บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) เรียกร้องจากรัฐไทยเป็นจำนวนเท่าใด

**นายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ เลขาธิการคณะกรรมการ** กล่าวว่า จากข้อมูลที่เผยแพร่ตามสื่อออนไลน์ บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) เรียกค่าเสียหายจากรัฐไทยเป็นเงินจำนวน ๗๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ ๓๐,๐๐๐ ล้านบาท

**ประธานคณะกรรมการ** กล่าวว่า การพิจารณาว่าจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ หรือไม่ ต้องรอข้อมูลเป็นเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะส่งให้กับคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

**รองศาสตราจารย์ปิยะบุตร แสงกนกกุล รองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่ง** กล่าวว่า การระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) เป็นประเด็นใหญ่ที่ประชาชนให้ความสนใจ และมีการนำข้อมูลไปอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีแล้ว ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่คัดค้าน แต่ในการพิจารณาของคณะกรรมการต้องมุ่งถึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ โดยต้องปกป้องงบประมาณของแผ่นดินให้เสียหายน้อยที่สุด ในทางกลับกัน หากคณะกรรมการมีมติเป็นอย่างไร จะต้องกระทำอย่างไรรอบคอบและต้องมีเหตุผลชี้แจงต่อสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนต่อไป

**ประธานคณะกรรมการ** กล่าวว่า คณะกรรมการต้องสรุปเหตุผลว่าจะยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ หรือไม่ ทั้งนี้ การยกเลิกคำสั่งฉบับนี้อาจไม่ทำให้เกิดความเป็นธรรมหรือส่งผลดีต่อทางราชการมากขึ้น แต่หากไม่ยกเลิกคำสั่งจะต้องมีเหตุผลรองรับในลักษณะว่าการยกเลิกอาจมีผลต่อรูปคดีและอาจสร้างความเสียหายอย่างมากแก่ทางราชการ



## มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้รอการพิจารณาคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหามลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

## ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นำประชุมคณะกรรมการครั้งต่อไป (ครั้งที่ ๑๓) ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมกรมการ CA 308 ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา โดยให้พิจารณาคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนี้

๑. พิจารณารยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาแล้วยังไม่มีมติ จำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่

๑.๑ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๐ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑.๒ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๙/๒๕๖๐ เรื่อง การส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑.๓ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑.๔ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๗/๒๕๖๐ เรื่อง การแก้ไขปัญหการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑.๕ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๐/๒๕๖๑ เรื่อง มาตรการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความต่อเนื่อง ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

๒. พิจารณารยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งที่ประชุมรอการพิจารณา จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่

๒.๑ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๙ เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๒.๒ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๙ เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมสำหรับการประกอบกิจการบางประเภท ลงวันที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๒.๓ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหามลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๒.๔ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๖๑ เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานคณะกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวปิดการประชุม

**เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา**

นายอดิรุจ เพ็ชรกุล

นิติกรปฏิบัติการ

นางสาวกษิญา สอนสมุทร

วิทยากรเชี่ยวชาญ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการ

นางสาวจินตารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

อรรถยา/พิมพ์

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับที่หมดความจำเป็นและไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. .... ได้รับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗ ในการประชุม ครั้งที่ ๑๓ เมื่อวันที่วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ และให้ดำเนินการเปิดเผยตามมาตรา ๑๒๙ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ต่อไป



(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ  
และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับที่หมดความจำเป็น  
และไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ....

สภาผู้แทนราษฎร